

نوروز در جمهوری آذربایجان

نوروز در جمهوری آذربایجان بسیار با شکوه برگزار می شود و شباهت و نزدیکی سنت ها و آیین های نوروزی این کشور به مراسم نوروز در ایران، بیش از دیگر کشورهای همسایه است .

هیات دولت جمهوری آذربایجان، امسال 20 تا 26 مارس - 29 اسفند تا ششم فروردین - را به مناسبت عید نوروز هفت روز تعطیل رسمی اعلام کرده است .

مردم جمهوری آذربایجان ، امسال برای 27 بار متوالی پس از استقلال ملی این کشور عید خجسته نوروز را بطور رسمی و با شکوه جشن می گیرند .

پس از کسب استقلال ملی یکی از اقدامات اولیه دولت جمهوری آذربایجان در راستای احیای ارزش های ملی و معنوی، برگزاری رسمی مراسم عید نوروز و نیز عید فطر در سراسر این کشور بود .

فروپاشی شوروی و اعلام استقلال ملی جمهوری آذربایجان در سال 1991 میلادی برای مردم این کشور فرصت احیای ارزش های ملی و معنوی و آیین های دینی و سنتی را فراهم کرد.

مردم جمهوری آذربایجان پس از اعلام استقلال ملی این کشور عیدهای دینی و ملی خود از جمله عید نوروز را بطور رسمی و با شکوه در سراسر این کشور جشن می گیرند.

تاریخ برگزاری جشن نوروز در جمهوری آذربایجان همانند ایران به چند هزارسال پیش برمی گردد و این عید در واقع جز آیین و سنن ملی مردم این کشور به شمار می رود .

با وجود اینکه در زمان حکومت شوروی سابق محدودیت های خاصی در جمهوری آذربایجان اعمال می شد، مردم باز هم به سنن و رسوم ملی و معنوی خود از جمله آیین های عید نوروز پایبند بوده و به اشکال مختلف این عید را جشن می گرفتند .

در طول حکومت 70 ساله شوروی فقط یک بار در سال 1966 میلادی عید نوروز بطور رسمی در جمهوری آذربایجان برگزار شد ولی در سالهای بعدی مبلغان ایدئولوژی این رژیم از برگزار رسمی این عید خجسته جلوگیری کردند .

در آن دوره آیین ها و رسوم عید نوروز بیشتر در فولکلور و ادبیات شفاهی مردم جمهوری آذربایجان حفظ شده که در حال حاضر در این کشور بطور گسترده ترویج می شود .

آمادگی برای نوروز از شب یلدای کوچک که در جمهوری آذربایجان 'کیچیک چله' نام دارد ، شروع می شود و از این روز به بعد همه در تدارک روز عید نوروز هستند.

اولین آیین های نوروزی در جمهوری آذربایجان قبل از فرا رسیدن این عید خجسته برگزاری آداب و رسوم خاص چهار چهارشنبه شب در این کشور می باشد .

در جمهوری آذربایجان روز سه شنبه هفته 'چرشنبه آخسامی' نام دارد و مردم این کشور چهار سه شنبه آخر ماه اسفند را دراستقبال از عید نوروز به ترتیب 'سو چرشنبه سی' (چهارشنبه آب)، 'اد چرشنبه سی' (چهارشنبه آتش)، 'تورپاق چرشنبه سی' (چهارشنبه خاک) و 'آخیر چرشنبه' یا 'ایل چرشنبه سی' (چهارشنبه آخر و یا چهارشنبه باد) نامیدند.

این سنت به رسم یاد آوری چهارعنصر تشکیل دهنده زمین، آب، باد، خاک و آتش نام گذاری شده است. البته جشن های این روزها در شب سه شنبه صورت می گیرد.

عنوان های مذکور چهارشنبه های آخر سال بر باورهای مردم جمهوری آذربایجان درباره فرا رسیدن بهار و پایان فصل زمستان تکیه داشته که در اول آتش افروخته می شود و باد آن را به قله کوه ها برده برف ها را آب می کند و این آب به دامنه کوه ها و مراتع جاری شده خاک را جانی دوباره می دهد و از این خاک رویش سبز زندگی آغاز می شود.

در چهارشنبه آخر سال همانند مراسم چهارشنبه سوری در ایران، مردم در حیاط خانه ها یا در محله ها، آتش روشن می کنند و هرکس به اندازه توانایی خود از روی آتش می پرد و می گوید همه دردها و رنج هایم روی آتش ریخته شود.

روشن کردن آتش در چهار سه شنبه شب آخر ماه اسفند در جمهوری آذربایجان با علاقه خاص اجرا می شود و در همان شب در همه محلات شهر باکو و شهرها و شهرستان های این کشور می توان شاهد این آیین نوروزی شد .

مردم جمهوری آذربایجان به چهارشنبه سوری که در این کشور به آن 'چرشنبه آخسامی' می گویند ارزش و توجه خاص قایل هستند و در سفره شام این روز انواع غذاها و بخصوص غذای تهیه شده از ماهی چیده می شود .

در این کشور بر اساس باورهای دیرینه نوروزی بر سر سفره چهارشنبه سوری وعیدی باید همراه با انواع غذاها حتما غذای تهیه شده از ماهی وجود داشته باشد .

خیس کردن گندم چند روز قبل از عید برای کاشتن سبزه عید نوروز که سمنی (semeni) عنوان دارد یکی از آیین ها و نمادهای اصلی نوروزی در جمهوری آذربایجان به شمار می رود .

سمنی (semeni) در واقع یکی از نمادهای عمده عید نوروز در جمهوری آذربایجان به شمار می رود و بنا بر این در این روزها می توان در همه فروشگاه ها و میوه فروشی ها شاهد فروش سمنی شد. سمنی را مردم طبق معمول بر سر سفره های چهار شنبه سوری نوروزی و سفر عید نوروز می گذارند.

در فولکلور مردم جمهوری آذربایجان هرچند هفت سین در سفره عیدی مطرح است ولی چندان هم رعایت نمی شود. مراسم «پاپاق آتماق» یا کلاه گردانی از جمله آیین های اجرا شده در چهارشنبه سوری است که اکثراً پسرها در آن شرکت دارند. آنها در خانه همسایه را می زنند و صاحب خانه درکلاه آنها چیزهای خوردنی مانند شکر بوره، باقلوا، فندق، سیب و شکلات می گذارد.

بعضی دختران نیز در این شب فال گوش می ایستند که به زبان آذری 'قولاخ فالی' می گویند. آنها مخفیانه به سخنان همسایه گوش می دهند و آن ها را به نیکی تفسیر می کنند.

خانه تکانی قبل از فرا رسیدن نوروز از دیگر آیین های نوروزی مردم جمهوری آذربایجان به شمار می رود. در جمهوری آذربایجان در آستانه عید نوروز برای برگزاری با شکوه این عید مهم مردم این کشور کارهای مقدماتی خاص در باکو و سایر شهرها و شهرستان ها اجرا می شود.

زیارت مزار والدین و نزدیکان در روز آخر چهارشنبه سوری و تهیه و بردن خنچه شیرینی از سوی خانواده داماد به خانواده نامزد قبل از عید نوروز و رفتن داماد و والدین و نزدیکان وی به مهمانی خانه دختر نامزد از جمله آیین های سنتی اجرا شده در ایام نوروز به شمار می رود.

همه ساله در روز اول عید نوروز مراسم با شکوه با حضور رئیس جمهوری و سایر مقامات جمهوری آذربایجان در مقابل در ورودی ایچری شهر بخش تاریخی پایتخت جمهوری آذربایجان و پارک ملی این شهر در ساحل دریای خزر برگزار می شود.

درچارچوب جشن عید نوروز جشنواره های هنری و فرهنگی در باکو و سایر شهرهای جمهوری آذربایجان برگزار می شود. جشن های عید نوروز در باکو را بیشتر در ایچری شهر بخش تاریخی و دیدنی پایتخت جمهوری آذربایجان که مکان بسیار جالب برای ساکنان این شهر و گردشگران خارجی به شمار می رود، می توان مشاهده کرد.

در این مکان مراسم های نوروزی اجرا و غذاهای محلی و انواع کباب ها طبخ می شود و نیز در غرفه هایی مختلف انواع صنایع دستی و شیرینیجات و مرباجات به فروش می رسد.

با توجه به این که مردم جمهوری آذربایجان در طول تاریخ ارزش زیادی به عید نوروز قایل هستند این عید خجسته در فولکلور مردم این کشور انعکاس گسترده داشته است.

الهام علی اف رییس جمهوری آذربایجان مانند سال های قبلی امسال نیز در آستانه عید نوروز طی پیامی مردم این کشور را بمناسبت فرا رسیدن این عید خجسته تبریک گفت.

با توجه به این که آیین و مراسم های نوروزی در جمهوری آذربایجان با ایران یکسان است، در این روزها می توان شاهد سفرهای عیدی تعداد قابل توجه از شهروندان ایرانی به باکو و سایر شهرهای جمهوری آذربایجان شد.

نهادهای مربوطه جمهوری آذربایجان در رابطه با افزایش سفرهای گردشگری در ایام نوروز برنامه های ویژه را با تشویق سفرهای گردشگری و عیدی به این کشور اجرا می کنند.

شرکت هواپیمایی 'آذال' جمهوری آذربایجان به تازگی اعلام کرد که در آستانه عید نوروز پروازهای مسافری به دوشهر ایران از جمله تبریز و ارومیه راه اندازی می کند.

ناظم صمداف معاون وزارت فرهنگ و گردشگری جمهوری آذربایجان نیز اخیراً اعلام کرد که برنامه های خاص برای گردشگران ایرانی در این روزها در باکو و سایر شهرهای این کشور اجرا می شود.

بنا به آمار رسمی در نیمه اول سال 2017 میلادی بیش از 180 هزار گردشگر ایرانی به جمهوری آذربایجان سفر کرده بود که در مقایسه با زمان مشابه یک سال قبل 89 درصد بیشتر بوده است.